

vaški, v Franciji in v Bolgariji. Učiteljski pevski zbor po Češkoslovaškem in v Bolgariji. Mariborska Glasbena matica v Švici in mladinski pevski zbor »Trboveljski slavček« na Dunaju in po Češkoslovaškem. Uspeh posebnost mladinskega zbora je bil izreden, saj so ga primerjali ugledni glasbeni kritiki z najboljšimi svetovnimi mladinskimi zbori.

Po uspehih, ki jih je doživel »Trboveljski slavček« doma in v tujini, so se začeli porajati pri nas povsod novi mladinski zbori in tako ima danes skoro vsaka osnovna šola svoj pevski zbor. Dnevi mladinske glasbe v lanskem letu, ki jih je organiziral pod okriljem JUU »Trboveljski slavček«, so bili za nas vse prijetno iznenađenje. 15 mladinskih pevskih zborov iz raznih krajev naše banovine je tu tekmovalo in nekateri zbori so le malo še zaostajali za »Slavčki«.

Da so naši pevski zbori danes na precej visoki stopnji, so mnogi pripomogli tri zveze, v katerih je večina zborov vključena, in sicer Pevska zveza, Hubadova in Ipavčeva zveza. Z nasveti, z razpošiljanjem primernih not, s pevskimi tečaji in s pevskimi tekmami se je posrečilo tem pevskim organizacijam dvigniti tudi podeželske pevske zборе na prav lepo višino.

Vključ krizi so glasbene prireditve čim dalje bolj goste.

Pred vojno leta 1912. je bilo v Sloveniji (če izvajamo običajne veselice) kakih 150 koncertov, leta 1932. je bilo po podatkih ban-

ske uprave samo v Dravski banovini že 240 glasbenih prireditev, leta 1933. že 252 in leta 1934. 294, a letos do 1. oktobra 249.

Za vzgojo glasbenega naraščaja skrbijo konservatorij, Glasbena matica v Ljubljani, v Mariboru, v Celju, v Ptuj, in v Kranju, pa tudi železničarsko glasbeno društvo v Ljubljani in v Mariboru in drugi. Glasbeno izobraženega naraščaja je vedno več.

Tudi naša glasbena literatura je že precej bogata. Žal pa, da so se naši komponisti omejili skoro izključno na zbere in samospeve in pustili v nemar vse drugo. Naša instrumentalna produkcija se šele poraja. Tu je sicer nekaj dobrih del Lajovica, Adamiča, Premrla, Mirka, Mandiča, Škerjanca, Bravničarja, Osterca in drugih. Ali vse to je malo.

Se na slabšem smo z izvirno opero. Imamo sicer nekaj več ali manj posrečenih poskusov Försterja, Savina, Parme, Sattnerja, Bravničarja, Kogoj in Osterca. Vendar nobeno delo ni moglo najti še poti na tuje odre, pa tudi doma se ni še nobeno docela obneslo. Skoro vsa naša izvirna operna dela bolehalo na slabih libretih, na nepoznanju operne tehnike in na šibki instrumentaciji.

Naši skladatelji bi morali obrniti svojo pozornost od vokalne produkcije, katere imamo v izobilju, na instrumentalno produkcijo in na opero. Drugod se razpisujejo za dobre librete, za daljše instrumentalne skladbe in opere večje nagrade. Mogoče bi prišli tudi mi na ta način do boljših del.

Izjava

»Domoljub« št. 41 z dne 9. okt. t. l. je prinesel članek »Popravite krivice«, kjer med drugim tudi omenja, da je bila gđ. Jarc Vera zaradi delovanja v krščanski prosveti preganjan v Skocijani pri Turjaku v Strekljavec pri Semiču, a Sirk Franja, upraviteljica v Skocijani pri Mokronogu (pravilno: pri Turjaku!) je morala v Strekljavec v Beli Krajini.

Ker sva podpisana nastopila neposredno po premostitvi zgoraj imenovanih učiteljic iz Skocijana pri Turjaku službo v tem kraju, pa da ne bi kdo od čitateljev, ki je bral »Domoljubovo« novico v tem listu ali pa v ponatisu v »Učiteljskem tovarišu« mislil, da sva prišla na sedanje službeno mesto krivičnim potom ali iz kakšnih političnih nagibov, izjavljamo, da sta bili mestni v Skocijani pri Turjaku v letu 1932. razpisani, a midva sva bila semkaj premeščena po prošnji. (Dekret min. prosvete O. N. br. 85.251 od 3. 11. 1932.)

Prošnji na razpisani mesti sta vložili tudi zgoraj imenovani učiteljici, kot je razvidno iz opravilne zapisnika tuk. šol. upraviteljstva, kjer je pod št. 258 od 8. 5. 1932. vpisano sledeče: »Sirk Franja, šol. upr. in Jarc Vera, učiteljica v Skocijani; prošnji na razpisani mesti v Skocijani pri Turjaku. Poslano sreskemu načelstvu v Ljubljani-okolica 8. maja 1932.«

Upava, da sva s tem dovolj jasno prikazala, da pri »krivicah«, ki sta se po »Domoljubovi« informaciji zgodili zgoraj imenovani učiteljici, midva nisva niti najmanj sodelovala, če je pri navedenem slučaju premeščanja sploh mogoče govoriti o kakšnih »krivicah«.

Lojze in Valerija Zupanc, učitelja v Skocijani pri Turjaku.

Skocijan, 19. okt. 1935.

Nastopimo vsi v obrambo stanu

»Domoljub« od 9. oktobra t. l. priobčuje pod naslovom »Dovolj zabavljanja« naslednje:

»Čeprav je sedanja vlada opetovano izjavila, da hoče uredbo o znižanju plač popraviti, del učiteljstva še vedno stika glave, zabavlja čez posamezne člane vlade na nedopusten način in demonstrira proti vladi s sklepi, ki bi občutno zadeli v kulturnem in gospodarskem pogledu narod in državo. Kdor razmere pozna, dobro ve, da velikemu delu učiteljstva pri tem rovanju ne gre več toliko za pravične plače, kakor pa za gonjo proti sedanji vladi, ki je velikemu delu učiteljstva trn v peti. Saj ni imel pri prejšnjih režimih nobeden stan v svoji sredi toliko ovaduhov kot ravno učiteljski. Denuncijantom iz učiteljskih redov se ima ne samo dolga vrsta slovenskih duhovnikov, fantov in mož, ampak tudi lepo število poštenih učiteljev in učiteljic zahvaliti za marsikatero ostudno gonjo in težko preizkušnjo polpreteklosti. Merodajne oblasti pojdejo glede ureditve države po svoji začetni poti in se gotovo ne bodo ozirale na intrige tistih, ki resničnega miru v državi nočejo. Komur sedanja Jugoslavija ni všeč, naj si poišče udobnejši kotiček za mejo. Zabavljanja, kakor smo ga čuli te dni, pa mora biti konec.«

Par misli o poskusnih razredih

V Ljubljani sta se z letošnjim šolskim letom uvedla dva poskusna razreda, da se pripravi tako z enoletnimi izkušnjami solidna osnova, na kateri bo omogočen v bodočih letih uspešen pouk v smislu novodobnih pedagoških in didaktičnih načel.

Pobuda za ta hvalevredni pokret v ljubljanskih osnovnih šolah je izšla iz novega podobnega učnega načrta, ki ga je sprejel srbski učiteljski svet za mesto Ljubljano na svojem zadnjem zborovanju v juniju letošnjega leta. Tozadevni sklep je šel za tem, da bi pričel delo po novem učnem načrtu v letošnjem šolskem letu vsi prvi — ter bi sledili v nadaljnjih letih vsi ostali razredi.

Kmalu je pa postalo jasno, da se ta sklep ne bo mogel izvajati v celotnem obsegu že v tekočem letu. Glavna ovira na uresničenje tega namena se je pokazala v finančni strani. Ta »stran« bo igrala — žal — velevažno vlogo pri reformnih stremiljenjih osnovnošolskega učiteljstva in zato ne bo brez vrednosti, če si ogledamo danes prav to stran osnovnošolske reforme. Ustanovitev dveh poskusnih razredov v Ljubljani nam nudi v to svrhu dragoceno priliko.

Ko je pedagoška anketa ljubljanskega osnovnošolskega učiteljstva pristopila konec letošnjih počitnic k pripravi na uspešen sistematičen pričetek modernega pouka v prvih razredih, je stala takoj pred nerešljivo nalogo moderne opreme vseh teh razredov. Po podrobnem stroškovniku bi bilo v ta namen potrebnih za vsak razred približno 3000 dinarjev, za katere niso imele ljubljanske osnovne šole v svojih proračunih nikakega

kritja. Prav iz tega razloga ni bilo mogoče doseči pri mestni blagajni zvišanja dotacij za osnovne šole v tekočem šolskem letu. Kaj tedaj? Da bi ne minulo zopet celo leto brez pridobitve preprotnih izkušenj v tej smeri, se je odločila pedagoška anketa, da se začne z novim učnim načrtom vsaj v treh poskusnih razredih in je zaprosila mestno občino za izjemen kredit 10.000 Din za najnujnejšo opremo. Predsedniku mestne občine je še posebej deputacija pojasnila potrebo takega poskusa, če naj se tudi Ljubljana uvrsti med ona brezštevilna mesta po vsem svetu, ki ne štedijo niti materialno niti moralno, da dvigne svoje osnovno šolstvo na časi ustrežajočo višino. Kljub osebnemu zanimanju gospoda predsednika je dobila anketa samo 3000 Din na razpolago. S tem zneskom so se nabavile lesene stenske table za dva razreda, na tretjega se je pa moralo kratkomało resignirati. Na ta način so se izgleli na uspeh obeh poskusnih razredov skrcili na minimum. Anketa se dobro zaveda, da tako nezadostno opremljena razreda ne bosta mogla služiti ne za spodbudo in niti za bazo sistematičnega dela; najmanj pa je pričakovati v tako opremljenih razredih onih nujno potrebnih praktičnih izkušenj, ki so edine odločilne za vsak reformni pokret in ki naj bi usmerjale delo učiteljstva prvih razredov v prihodnjem šolskem letu.

Razrednikoma obeh poskusnih razredov ne bo preostalo drugo, nego da ugotovljata postopoma od ene do druge metodične enote, kaj vse bi bilo potrebno, da bi se šola približala življenju, da bi se vse šolsko izobraževanje naslonilo na skupne otroške doživljanje ter da bi se ti doživljanji izkoristili v sistematično razvijanje vseh otroških telesnih in duševnih sposobnosti.

Jako lahko je neodgovorno in pavšalno sumničiti in napadati, težje je te obdolžitve dokazati. Učiteljstvo ne beži pred odgovornostjo, želi pa, in ta želja je zelo skromna, naj se navedejo poimensko vsi oni, ki so v preteklosti osumljali in ovajali, da bomo slednji sami vedeli, kdo je to bil.

Predzadnji stavek notice pa mislimo, da se ne nanaša na učiteljstvo, ki je s svojim delom pokazalo kako je in hoče žrtvovati za Jugoslavijo.

Splošne vesti

— Deputacija pri ministru pošte. V ponedeljek 14. t. m. je prišel v Ljubljano minister pošte g. Kaludjerčič. To priliklo so izbrile uradniške organizacije ter so se zglasile pri njem v deputaciji. Predložile so mu težak položaj državnih nameščencev po uveljavljanju zadnje uredbe in ga naprosile, da podpira težnje javnih nameščencev po ukinitvi uredbe. V deputaciji sta zastopala učiteljsko združenje predsednik tov. Ivan Dimnik in tajnik tov. Metod Kumelj. — Gospodu ministru je bila predana posebna spomenica. Deputaciji je g. minister zagotovil, da se dela z vso resnostjo na izpremembi uredbe in je zagotovil, da se bodo upoštevale želje uradništva.

— Poverjeništvu Pomladka Jadranske straže Sekcija PJS v Ljubljani poziva in prosi vse gg. poverjenice in poverjenike pomladka, da sporazumno s šolskim upraviteljem proslave 31. oktobra »jadranski dan«, obvezni vsakoletni praznik JS, kot so to storili tudi lani! S primernim predavanjem, deklaracijami in petjem nacionalnih pesmi ali kjer je mogoče s celotno akademijo se spomnimo našega Jadrana! V primeru, da bi to 31. oktobra ne bilo mogoče, naj se letos izjemoma preloži proslava na 4. november. — Gg. učitelje, ki so poverjeniki ali predsedniki oziroma odborniki krajevnih odborov JS, prosimo Oblastni odbor JS, da s svojimi edinicami v smislu okrožnice proslave »jadranski dan«. — Čuvajmo Jugoslavijo in naše morje! — Sekcija PJS in Oblastni odbor JS v Ljubljani.

— Popravek. V »Učiteljskem tovarišu« št. 11 od 10. oktobra se je vrnila neljuba pogreška v članek »Otto Glöckle« na 4. strani. Zadnji stavek 1. odstavka bi se moral glasiti: Svobodoljubljen, gospod, a ne birokrat, demokrat a ne demagog. — Uredništvo.

— Vernih duš dan je pouka prost — tako je odredeno z okrožnim razpisom kralj. banke uprave, ki ga dobite v nekaj dneh. — To v znanje vsem na došla zadevna vprašanja.

— Zavod za nasvetovanje pri izbiri poklica. V Zagrebu deluje že nad tri leta posebna ustanova za nasvetovanje pri izbiri poklica. Je to edina te vrste v naši državi. Svoje prostore ima na Wilsonovem trgu v poslopiju Trgovske - industrijske zbornice. Zavod ima svoj laboratorij, svojega psihologa, posebno knjižnico in dve sobi za aparaturo psihološkega laboratorija in posebno posvetovalnico. Dasi posluje ta ustanova že nad tri leta, vendar si je šele preteklo leto spopolnila aparaturo za psihološka raziskovanja. Od leta do leta se zavod spopolnjuje, da lahko razširja svojo delavnost v korist naroda. Vodstvo zavoda je v rokah dveh zdravnikov in enega diplomiranega filozofa. Potreba takega zavoda se razvija iz tega, da je bilo v tretjem letu preiskanih 953 kandidatov. — Danasnja doba kaže brezdvomno veliko potrebo po takih zavodih, ki bi jih morali imeti vsaj po vseh banovinskih glavnih mestih.

— Aleksandrov kolegij v Pragi. Jugoslovanskim visokošolcem, ki studirajo v Pragi se nudi prilika, da dobijo zelo prijetno stanovanje v Aleksandrovem kolegiju. Soba z eno posteljo stane mesečno 210 Kč, a z dvema posteljami 180 Kč za vsakega stanovalca. Prehrana v menzi stane dnevno 8 Kč. — Aleksandrov kolegij je v bližini Hradčanov. Ker

V boljše razumevanje težkega položaja, v katerem se nahaja učiteljsko delovno šolo v razredu, ki je opremljen po stari šabloni, naj navedemo konkreten primer iz šolske prakse.

Obnavna se metodična enota »trg v jeseni«. Poučni izlet na ljubljanski trg tekom celega dopoldneva vpelje otroke na najučinkovitejši način v življenje, ki se odigrava dan za dnevom na ljubljanskem jesenskem trgu. Polne stojnice raznovrstnega sadja, zelenjave, mesa, igračk, cvetic, poljskih pridelkov, mlečnih izdelkov, predvsem pa življenje samo na trgu — prodajanje in kupovanje, ki združuje na razmeroma majhnem prostoru ljudi najrazličnejših poklicev, z določenimi vlogami na tem važnem življenjskem izseku mesta Ljubljane, skratka: vsega več kot dovolj, da se vrnejo otroci v šolo polni svežih vtisov in doživljanj, ki jih učitelji izkoristijo za najmanj štirinajstredno delo in poglobljanje v šolskem prostoru.

Kako se pa vrši vse to izkoriščanje in poglobljanje izletnih vtisov? Z besedami? Tudi, a samo tudi. Besede morajo le spremljati rekonstrukcijo tržnega življenja v šolski sobi, drugače ostanemo samo prazne besede in zopet bi bili z obema nogama v verbalistični učilnici. Za tako življenjsko rekonstrukcijo je pa treba najrazličnejših predmetov in pripomočkov, kar je vse združeno z večjimi ali manjšimi stroški. Samo za rekonstrukcijo tržne stojnice potrebujemo ene, dve miz, tehtnice, posode, raznih pridelkov. Če se omejimo le na surogat stojnice iz lepencev in papirja, potrebujemo razred raznega papirja, ilovice, raznega orodja, lepila itd. Za otrokove potrebščine potrebujemo solidnih škafel, za te zadostnih polic in omare. Nekaj orodja, čeprav le najnujnejšega, mora imeti vsak otrok, mož-

Za jesen in zimo!

Tople volnene tkanine za plašče, kostume, obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno blago si preskrbite pri znani trrdki

A. ŽLENDER

LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Ogromna zaloga najboljših kvalitet Vam nudi bogato izbiro trpežnega blaga, finih vzorcev in barv ter najsolidnejših cen.

Cenjenemu učiteljstvu popust!

stanujejo v njem tudi češki dijaki, imajo naša dijaki priliko, da se čim prej naučijo češčine. — Prošnje za sprejem se pošiljajo: Upravi Aleksandrovega kolegija Praga XVIII. Clam Martinčeva ulica.

— Politični samouk. Dasi posega politika v interese vsakega posameznika, ker se bavi z gospodarskimi, pravnimi, nacionalnimi in kulturnimi vprašanji, vendar se ljudje zelo malo spoznajo v politiki. Razločevati je treba politiko od strankarstva. Da se omogoči širšim slojem spoznavanje političnih vprašanj, je osnovana v Sarajevu knjižnica »Politični samouk«. Ta knjižnica bo izdajala vsakih 14 dni po eno brošuro. V vsaki takšni brošuri bo obdelano kako politično vprašanje v poljudni obliki. Naslov prvemu zvezku je »Kaj je politika«. Ta izide 1. novembra. Omenjena knjižnica je svobodna, neodvisna in nadstrankarska. Urejuje jo poseben odbor. Inicijativno za osnovevanje te knjižnice je dal Vidovičev prosvetno-etični pokret. Naročnina na to knjižnico (24 zvezke) znaša letno 20 Din, a polletno 10 Din. Naslov uredništva: Biblioteka »Politični samouk« Sarajevo, Kralja Aleksandra ul. 53. Poštanski pretinac br. 217.

Naša gospodarska organizacija

PRIMER, KI NAJ SLUŽI ZA VZGLED.

Sresko učiteljsko društvo Radovljica je sprejelo na svojem zborovanju na Jesenicah dne 7. oktobra 1935. na predlog tov. predsednika sledeči sklep:

Ker ima Radovljiško učit. društvo razpoložljivo gotovino, naj založi znesek Din 2600 za 10 deležev Učiteljske tiskarne. Te deleže naj prevzame članstvo in naj jih odplačuje društvu v zaporednih mesečnih obrokih po Din 20. Z odplačili bi se nabavljali, oziroma kupovali novi deleži, toda s pristavkom, da naj pristop v krog združnikov ne bo obvezen, ampak pristopi prostovoljno vsak, kdor hoče.

Po sprejetju tega sklepa se je javilo takoj 12 tovarišev, ki bi kupili deleže tiskarne. Naročilo bo izvršil tov. blagajnik.

Sklep Radovljiškega učit. društva naj služi za zgled, kako bi moralo učiteljstvo v današnji dobi pravilno pojmovati svojo gospodarsko osamosvojitve in ne krčiti izdatkov tam, kjer bi bilo njemu samemu v največjo škodo...

—g Odras smrti in rojstva med učiteljstvom pri Učit. domu v Mariboru. V soboto so v Mariboru pokopali vzornega in zaslužnega tov. Karla Mejovška, bivšega šol. upravitelja v Slivnici pri Mariboru, ki je bil visoko čislán tudi v širši javnosti. Tov. Gačnik iz Guštanja je daroval ob tej priliki s soprogom Miro mesto venca pokojniku 100 Din Učit. domu v Mariboru.

nost gibanja pri delu ovirajo dosedanje šolske klopi večkrat do obira.

Kaj ostane učitelju, če ni sredstev za vso to potrebno opremo? Zgibanje in izrezovanje papirja ter besede in besede.

Spominska knjiga

Naše šolske prireditve in proslave praznikov življajo krizo. Neprestano povpraševanje po gradivu in priložbe po pomanjkanju letnega, so sprožile potrebo po primerni in potrebni kolekciji, ki bi pomagala našim šolam iz te zadrege. Pa ne le to! Šolske proslave, ki so se vršile in ki se še vrše, navadno niti najmanj ne ustrezajo smotru, radi katerega se prav za prav vrše. Mesto da bi bile po svoji vsebini in priredbi močno naravno — nujno, življensko — vzgojne, postanejo navadno umetno — priložnostne, časovno — izsiljene. Mnogokrat pa ni krivo le pomanjkanje gradiva, marveč tudi popolna nevednost glede izvedbe tako idejne, kakor praktične. Da se odpravi ta nedostatek in izpolni pedagoško propagandni namen šolskih prireditev v dobro šole in javnosti, bo služila knjiga »Spominski dnevi«, ki bo izšla okrog Božiča. Kako bo knjiga sestavljena in kakšna bo njena vsebina naj služijo naslednje misli:

Vse delo v šoli, ki služi predvsem in edino življenjski vzgoji otroka v duhu delovne šole, je ozko povezano poleg učnega načrta tudi z različnimi šolskimi prireditvami in proslavami. Te prireditve in proslave lahko delimo v dva dela: Prve se vrše v narodnih, šolskih praznikih, druge pa v pomembnih